

Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Škola: ZŠ Hroznětín, okres Karlovy vary

Telefon: 353 618 116

Webové stránky školy: www.zshroznetin.net

Ředitelka školy: Mgr. Diana Jubánková

Email: zshroznetin@centrum.cz

Zástupce ředitelky: Mgr. Lenka Kozohorská

Výchovný poradce: Mgr. Ivana Vaníčková

Metodik prevence: Ing. Dagmar Adamovičová

Třídní učitelé a ostatní vyučující

Hlavní úkoly projednány na PR dne: 12. 2. 2020

Nabývá účinnosti dne: 13. 2. 2020

Školní neúspěšnost

je situace, kdy má žák špatný prospěch a tento fakt nesouvisí s intelektovými schopnostmi žáka. Je to jeden z vážných problémů, které je třeba v prostředí školy řešit. Výkon žáka může být snížen nízkou sebedůvěrou, negativním sebehodnocením či postojem ke škole a emočními, zdravotními či rodinnými problémy.

Nejdůležitějšími kroky jsou kroky preventivní, tedy vytvoření postupu, který vede k předcházení této neúspěšnosti. Patří sem zejména pravidelná školní docházka do školy, systematická příprava na vyučování, plnění zadaných úkolů, časté ověřování získaných znalostí a dovedností, propojování s dalšími předměty a jejich aplikace.

Za školní neúspěšnost v naší škole považujeme situace, kdy:

- a. žák ve čtvrtletí nebo pololetí neprospívá v jednom předmětu nebo ve více předmětech (4-5, 5)
- b. se žákův prospěch v předmětu nebo ve více předmětech výrazně zhorší o 2 (či více) stupně ve čtvrtletí nebo pololetí

Situaci řeší:

- 1) Vyučující předmětu – informují zákonné zástupce a třídního učitele, navrhnou opatření
- 2) Třídní učitel – zajišťuje společná jednání vyučujících a zákonných zástupců, pořizuje z tohoto jednání zápis, rozhoduje o potřebě vypracování podpůrného plánu pedagogické podpory (PLPP)

- 3) *Výchovný poradce, metodik prevence – svolávají a účastní se jednání se zákonnými zástupci žáků a třídními učiteli, pokud nenastala změna a nedošlo ke zlepšení situace podle bodu 1 a 2; speciální pedagog – zajišťuje uplatňování speciálně pedagogických přístupů v oblasti školního neúspěchu/výchovných problémů*
- 4) *Ředitelka školy (zástupce ředitelky školy) – vede evidenci žáků ohrožených nespěchem (čtvrtletí, pololetí), v případě nutnosti svolává výchovný aktiv za přítomnosti zákonného zástupce žáka, třídního učitele, všech ostatních vyučujících žáka, výchovného poradce, metodika prevence popřípadě žáka samotného.*

Výrazné zhoršení prospěchu žáka nebo jeho nespěch je vždy oznámen zákonnému zástupci třídním učitelem, pokud možno včas, aby měl žák možnost prospěch na vysvědčení opravit. Na žákovu neúspěšnost (zhoršení prospěchu, nespěch) upozorní třídního učitele vyučující jednotlivých předmětů.

Jak řešit školní neúspěšnost:

Je třeba odhalit konkrétní příčiny selhávání žáka ve škole, pedagogicky ho diagnostikovat. Volíme vhodná individuální opatření:

- 1) *žáci s PO, s jiným zdravotním omezením a znevýhodněním: kompenzace nedostatků s pomocí speciálně pedagogických metod a postupů – dle doporučení PPP nebo SPC, integrace žáka a vytvoření IVP*
- 2) *žáci sociálně znevýhodnění: motivace žáka k učení, spolupráce s rodinou, přístup k internetu ve škole, práce s klimatem třídy*
- 3) *žáci s vysokou absencí: včas nabídnout žákům podporu při zvládnutí zameškané látky, stanovení termínů dozkoušení, různé způsoby podpory žáka, konzultace s žákem a rodiči*

Postup při řešení školní neúspěšnosti – podpůrný program:

Jedním z hlavních opatření je spolupráce se zákonnými zástupci žáka.

- 1) *Po prvním čtvrtletí třídní učitelé domluví jednání se zákonnými zástupci a žáky, kteří nespěvají (hodnocení nedostatečné nebo dostatečné, ale vyučující vyhodnotí vývoj jako rizikový). Přítomni budou: TU, zákonný zástupce žáka, žák, učitelé předmětů, ve kterých žák nespěvává, výchovný poradce, metodik prevence, popřípadě speciální psycholog (žáci s PO). Zde se zvolí vhodné postupy a opatření vedoucí k nápravě. Z tohoto jednání bude pořízen zápis, který podepíší všechny strany (škola, zákonný zástupce, žák). Na schůzce se zároveň domluví termín následné schůzky, na které se vyhodnotí úspěšnost zvoleného postupu – zodpovídá třídní učitel.*
- 2) *Lze využít individuální konzultaci žáka či zákonných zástupců s výchovným poradcem, metodikem prevence či speciálním pedagogem – diagnostika školní neúspěšnosti a poradenství (př. zjištění učebních stylů, nastavení podpory při učení...)*

- 3) *V případě, že se situace nezlepšuje, bude nabídnut žákovi plán pedagogické podpory. Plán pedagogické podpory vypracovává třídní učitel ve spolupráci se všemi vyučujícími, seznámí s ním žáka a jeho zákonného zástupce.*
- 4) *Při nastavení plánu pedagogické podpory je potřeba nejpozději do 3 měsíců tento plán vyhodnotit na společné schůzce s žákem, v případě nutnosti stanovit další postup. Plán PP vyhodnotí TU, vyučující daného žáka, výchovný poradce, metodik prevence a speciální pedagog.*
- 5) *Při vysoké absenci žáka (individuální posouzení) se vyvolává jednání se zákonnými zástupci žáka preventivně – přítomni TU, žák, zákonný zástupce, případně vyučující předmětu, kde se objevily problémy. Jednání svolává TU. Domluví se následující postup tak, aby byl žák schopen kompenzovat svou absenci (plán práce, obsah učiva, individuální konzultace, doučování atd.).*
- 6) *Při pokračující absenci svolá MP jednání se zákonnými zástupci žáka a vedením školy. Na jednání budou též přítomni TU, žák, zákonný zástupce a výchovný poradce. Domluví se další postup tak, aby byl žák schopen kompenzovat svou absenci.*
- 7) *V případě, že zákonní zástupci ani žák nespolupracují, nereagují na sjednané schůzky apod., bude situace hlášena metodikem prevence příslušným orgánům (OSPOD).*

Opatření k předcházení školní neúspěšnosti

- *zadávání pravidelných úkolů vycházejících ze stanoveného obsahu učiva (práce pro domácí přípravu)*
- *užívání podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu přezkoušení z konkrétního učiva*
- *používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu (hlavně žáci s PO)*
- *individuální práce se žákem v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce, při výkladu nového učiva*
- *vedení písemných záznamů o průběhu podpory – zadání úkolu, termín splnění, poskytování pravidelných informací o průběhu podpůrného programu zákonným zástupcům a výchovnému poradci*
- *domluva konzultačních hodin, kdy si učitel zve žáka na konkrétní termín v případě, že žák potřebuje opakovaně vysvětlit probírané učivo, učitel zve zákonné zástupce současně se žákem, aby je informoval o pravidlech práce, aby se se zákonnými zástupci dohodl, jak mohou své dítě podpořit*
- *doučování*

Školní poradenské pracoviště (ŠPP)

ŠPP tvoří metodik prevence, výchovný poradce, speciální pedagog. Pedagogickým pracovníkům poskytují podporu zejména:

- komunikací s neúspěšným žákem
- komunikací se zákonnými zástupci
- podporou vztahu vyučujícího a žáka
- podporou vztahu vyučujícího s třídním učitelem a ostatními pedagogickými pracovníky
- komunikuje s odbornými pracovišti – PPP, SPC atd.

Organizace ŠPP vychází ze skutečnosti, že úspěšnost poradenství ve škole je závislá na:

- vnitřním systémem komunikace ve škole, na němž se vedle užšího poradenského týmu podílí ředitelka školy a její zástupkyně, třídní a další učitelé a asistenti pedagoga
- tým ŠPP má důvěru ostatních pedagogů školy, což umožňuje operativní odborné intervence zaměřené na řešení rizik, vzdělávacích a výchovných obtíží, náročných situací žáků apod., kterými předcházíme vzniku závažnějších problémů
- samozřejmostí je důvěrnost jednání a ochrana osobních dat klientů

Cíle činnosti ŠPP

- 1) zkvalitňovat sociální klima školy
- 2) pracovat se všemi subjekty školy (žáci, zákonní zástupci, pedagogové) a vytvářet tak širokou základnu preventivní činnosti
- 3) posilovat průběžnou a dlouhodobou péči o děti s neprospěchem a vytvářet předpoklady pro jejich snižování
- 4) zkvalitňovat péči o žáky s různými druhy SVP, připravovat podmínky pro jejich úspěšné vzdělávání, osobnostní a sociální vývoj
- 5) zajišťovat vzdělávací potřeby nadaných žáků
- 6) předcházet vzniku rizikového chování žáků
- 7) neodkladně řešit problémy spojené se školní docházkou a dalšími problémovými projevy chování

Standardní činnosti výchovného poradce

I. Poradenské činnosti:

- 1) *Kariérové poradenství a poradenská pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků, tj. zejména:*
 - a. *koordinace mezi hlavními oblastmi kariérového poradenství – kariérovým vzděláváním a diagnosticko-poradenskými činnostmi zaměřenými k volbě vzdělávací cesty žáka*
 - b. *základní skupinová šetření k volbě povolání, administrace, zpracování a interpretace zájmových dotazníků v rámci vlastní odborné kompetence a analýzy preferencí v oblasti volby povolání žáků*
 - c. *individuální šetření k volbě povolání a individuální poradenství v této oblasti ve spolupráci s třídním učitelem*
 - d. *poradenství zákonným zástupcům s ohledem na očekávání a předpoklady žáků ve spolupráci s třídním učitelem*
 - e. *spolupráce se školskými poradenskými zařízeními a středisky výchovné péče při zajišťování poradenských služeb přesahujících kompetence školy*
 - f. *zajišťování skupinových návštěv žáků školy v informačních poradenských střediscích krajských poboček Úřadu práce České republiky a poskytování informací žákům a zákonným zástupcům o možnosti individuálního využití informačních služeb těchto středisek*
 - g. *poskytování služeb kariérového poradenství žákům cizincům se zřetelem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám.*
- 2) *Vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a příprava návrhů na další péči o tyto žáky, včetně spolupráce na přípravě, kontrole a evidenci plánu pedagogické podpory pro žáky s potřebou podpůrného opatření v 1. stupni.*
- 3) *Zprostředkování vstupní a průběžné diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb a mimořádného nadání a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nebo mimořádně nadané žáky ve školských poradenských zařízeních.*
- 4) *Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními při zajišťování podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.*
- 5) *Příprava podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole, koordinace poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými zařízeními a koordinace vzdělávacích opatření u těchto žáků.*
- 6) *Poskytování služeb kariérového poradenství pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a zejména pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona.*

II. Metodické a informační činnosti

- 1) *Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy:*
 - a. *v otázkách kariérového rozhodování žáků,*
 - b. *s přípravou a vyhodnocováním plánu pedagogické podpory,*
 - c. *s naplňováním podpůrných opatření ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,*
 - d. *s tvorbou a vyhodnocováním individuálních vzdělávacích plánů,*
 - e. *v práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky.*
- 2) *Zprostředkování nových metod pedagogické diagnostiky a intervence pedagogickým pracovníkům školy.*
- 3) *Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy v otázkách kariérového rozhodování žáků, integrace, individuálních vzdělávacích plánů, práce s nadanými žáky apod.*

- 4) Předávání odborných informací z oblasti kariérového poradenství a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pedagogickým pracovníkům školy.
- 5) Poskytování informací o činnosti školy, školských a dalších poradenských zařízení v regionu, o jejich zaměření, kompetencích a o možnostech využívání jejich služeb žákům a jejich zákonným zástupcům.
- 6) Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči dalších poradenských zařízení a jejich zajištění v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.
- 7) Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti výchovného poradce, navržená a realizovaná opatření.

Standardní činnosti školního metodika prevence

I. Metodické a koordinační činnosti

- 1) Koordinace tvorby, kontrola, evaluace a participace při realizaci minimálního preventivního programu školy.
- 2) Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislosti, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, rasismu a xenofobie, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších projevů rizikového chování.
- 3) Metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování. Vyhledávání a nastavení vhodné podpory směřující k odstranění rizikového chování.
- 4) Koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence rizikového chování.
- 5) Individuální a skupinová práce se žáky s obtížemi v adaptaci, se sociálně-vztahovými problémy, s rizikovým chováním a problémy, které negativně ovlivňují jejich vzdělávání.
- 6) Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců; prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasismu, xenofobie a dalších jevů, které souvisejí s přijímáním odlišnosti.
- 7) Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence rizikového chování, s metodikem preventivních aktivit v poradně a s poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými, a dalšími odbornými pracovišti, zařízeními a institucemi, které působí v oblasti prevence rizikového chování.
- 8) Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu rizikového chování.
- 9) Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči specializovaných poradenských zařízení v rámci prevence rizikového chování v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů.
- 10) Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

II. Informační činnosti

- 1) Zajišťování a předávání odborných informací o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy.
- 2) Prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností.
- 3) Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikového chování, zejména orgánů státní správy a samosprávy, středisek výchovné péče, poskytovatelů sociálních služeb, zdravotnických zařízení, Policie České republiky, orgánů sociálně-právní ochrany

děti, nestátních organizací působící v oblasti prevence, center krizové intervence a dalších zařízení, institucí a jednotlivých odborníků.

- 4) Předávání informací a zpráv o realizovaných preventivních programech zákonným zástupcům, pedagogickým pracovníkům školy a školskému poradenskému zařízení.
- 5) Vedení dokumentace, evidence a administrativa související se standardními činnostmi v souladu se zákonem o ochraně osobních údajů a předávání informací o realizovaných preventivních programech školy pro potřeby zpracování analýz, statistik a krajských plánů prevence.

III. Poradenské činnosti

- 1) Vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování; poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště ve spolupráci s třídními učiteli.
- 2) Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj rizikového chování ve škole.
- 3) Příprava podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními.

Standardní činnosti školního speciálního pedagoga

- 1) Podílí se na vytváření programu poskytování pedagogicko-psychologických poradenských služeb ve škole, včetně programu primární prevence.
- 2) Komunikuje s vedením školy, pedagogy, žáky a zákonnými zástupci.

I. Diagnostika a depistáž

- 1) Spolupráce při zápisu do 1. ročníku základního vzdělávání dle potřeb a možností školy a školního poradenského pracoviště.
- 2) Vyhledávání žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb a zařazení do vhodného preventivního, zejména stimulačního, nebo intervenčního programu.
- 3) Vyhledávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a jejich zařazení do speciálně pedagogické péče.
- 4) Vytyčení hlavních problémů žáka, stanovení plánu pedagogické podpory v rámci školy a mimo ni a stanovené druhu, rozsahu, frekvence, a trvání intervenčních činností.
- 5) Diagnostika speciálních vzdělávacích potřeb žáka, zejména shromažďování údajů o žákovi, včetně anamnézy rodinné a osobní, dále speciálně pedagogická diagnostika, zejména při vzdělávacích problémech žáků, pro navazující intervence ve školním prostředí, speciálně pedagogická diagnostika předpokladů pro čtení, psaní, počítání, předpokladů rozvoje gramotnosti, analýza získaných údajů a jejich vyhodnocení.
- 6) Speciálně pedagogická a etopedická diagnostika při výchovných problémech, stanovení intervenčního přístupu v rámci školy i mimo ni, dle potřeb, možností a profilace školy.
- 7) Screening, ankety, dotazníky ve škole týkající se speciálních vzdělávacích potřeb a rizika vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.

II. Konzultační, poradenské a intervenční práce

- 1) *Intervenční podpora při realizaci plánu pedagogické podpory.*
- 2) *Dlouhodobá i krátkodobá individuální speciálně pedagogická péče za účelem naplňování podpůrných opatření pro žáky, speciálně pedagogické vzdělávací činnosti, reedukační, kompenzační a stimulační činnosti; se žákem s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.*
- 3) *Dlouhodobá i krátkodobá speciálně pedagogická péče o skupiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, speciálně pedagogické vzdělávací činnosti, reedukační, kompenzační a stimulační činnosti; se skupinami žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.*
- 4) *Participace na vytvoření individuálního vzdělávacího plánu u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nebo plánu pedagogické podpory u žáků s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb ve spolupráci s třídním učitelem, učitelem odborného předmětu, s vedením školy, se zákonnými zástupci žáka, se žákem a s ostatními partnery podpůrného týmu uvnitř i vně školy.*
- 5) *Průběžné vyhodnocování účinnosti poskytovaných podpůrných opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb u žáků, dle potřeby navržení a realizace úprav.*
- 6) *Preventivní intervenční programy v oblasti školního neúspěchu/výchovných problémů s uplatněním speciálně pedagogických/etopedických přístupů.*
- 7) *Participace na kariérovém poradenství – volba vzdělávací dráhy žáka, individuální provázení žáka.*
- 8) *Úpravy školního prostředí, zajištění speciálních pomůcek a didaktických materiálů.*
- 9) *Individuální konzultace pro rodiče, zabezpečení průběžné komunikace a kontaktů s rodiči žáka/zákonnými zástupci.*
- 10) *Individuální konzultace pro pedagogické pracovníky v oblasti speciálních vzdělávacích potřeb a rizika vzniku speciálně vzdělávacích potřeb.*
- 11) *Speciálně pedagogické přístupy při řešení multikulturní problematiky ve školním prostředí.*
- 12) *Konzultace s pracovníky školských a dalších poradenských zařízení.*

III. Metodické, koordinační a vzdělávací činnosti

- 1) *Příprava a průběžná úprava podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole – koordinace speciálně pedagogických poradenských služeb na škole.*
- 2) *Metodická pomoc třídním učitelům při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nebo rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.*
- 3) *Metodické činnosti pro další pedagogické pracovníky školy – specifika výuky a možnosti žáků dle druhu a stupně speciálních vzdělávacích potřeb, návrhy metod a forem práce se žáky – jejich zavádění do výuky, instruktáže využívání speciálních pomůcek a didaktických materiálů.*
- 4) *Pracovní semináře pro pedagogické pracovníky v oblasti speciálních vzdělávacích potřeb a rizika jejich vzniku.*
- 5) *Kooperace s pedagogickými pracovníky školy zajišťujícími poradenské služby.*
- 6) *Kooperace se školskými poradenskými zařízeními a s dalšími institucemi a odbornými pracovníky ve prospěch žáka se speciálními vzdělávacími potřebami nebo s rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.*
- 7) *Participace na vytváření školních vzdělávacích programů, individuálních vzdělávacích plánů, plánů pedagogické podpory s cílem rozšíření služeb a zkvalitnění péče o skupiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nebo rizikem vzniku speciálních vzdělávacích potřeb.*
- 8) *Koordinace a metodické vedení asistentů pedagoga ve škole.*
- 9) *Besedy a osvěta zejména zákonným zástupcům.*

Vypracovaly: *Mgr. Lenka Kozohorská, ZŘŠ*

Mgr. Diana Jubánková, ŘŠ